

Фрусевич О. В., Яременко О. В., студентки,
Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Троцюк Н. В., старший викладач

ЩОДО ПОНЯТТЯ АВІАЦІЙНОГО ПЕРСОНАЛУ ЦИВІЛЬНОЇ АВІАЦІЇ УКРАЇНИ

Цивільна авіація визначається законодавством як авіація, яка використовується для задоволення потреб економіки і громадян у повітряних перевезеннях і авіаційних роботах, а також для виконання польотів у приватних цілях. Не виникає сумнівів, що реалізація таких функцій вимагає наявності спеціально підготовленого персоналу [1, с. 50].

На законодавчому рівні поняття «авіаційний персонал» закріплено у Повітряному кодексі України від 19.05.2011 № 3393-VI. Згідно даного кодифікованого нормативно-правового акту, авіаційний персонал – це особи, які пройшли спеціальну фахову підготовку, мають відповідне свідоцтво і здійснюють льотну експлуатацію, технічне обслуговування повітряних суден, організацію повітряного руху, технічну експлуатацію наземних засобів зв'язку, навігації, спостереження [2].

Відповідно до Наказу Державіаслужби від 02.06.2006 № 397 «Про затвердження Правил сертифікації служб авіаційної безпеки в Україні» авіаційний персонал – це особовий склад авіаційного підприємства, організації, підрозділу, навчального закладу, що складається з авіаційних спеціалістів за професійною ознакою [3].

Виділяють шість груп працівників сфери цивільної авіації: 1) пілот (командир) повітряного судна; 2) диспетчер управління повітряним рухом (диспетчер служби руху); 3) персонал з технічного обслуговування повітряних суден; 4) члени випробувального екіпажу; 5) член екіпажу пасажирського салону (бортпровідник); 6) диспетчер із забезпечення польотів [2].

До суб'єктів, які нормативно не виділені Повітряним кодексом України як авіаційний персонал, але сприймаються працівниками цивільної авіації, діяльність яких безпосередньо пов'язана з її використанням, належать: 1) працівники Державної авіаційної служби України – центрального органу виконавчої влади у сфері регулювання авіатранспортної діяльності, який забезпечує потреби народу України в безпечних внутрішніх і міжнародних перевезеннях; 2) працівники авіакомпаній (експлуатанти), які здійснюють внутрішні та міжнародні перевезення пасажирів; 3) працівники аеропортів, що забезпечують обслуговування пасажирів, польотів та експлуатацію повітряних

суден, будівель і споруд, а також засобів забезпечення польотів; 4) працівники аеродромів, що забезпечують зліт, посадку, розміщення та обслуговування літаків; 5) працівники підприємств з технічного обслуговування і ремонту, що забезпечують льотну придатність повітряних суден та їх технічне обслуговування; 6) державні інспектори з авіаційного нагляду, що здійснюють інспектування об'єктів і суб'єктів авіаційної діяльності та контроль за виконанням ними авіаційних правил України; 7) працівники навчальних закладів (проводять підготовку, перепідготовку та підвищення кваліфікації фахівців у сфері цивільної авіації); 8) працівники підприємств-виробників авіаційної техніки в Україні, що забезпечують постачання авіаційної техніки експлуатантам і авторський нагляд за її експлуатацією; 9) працівники Національного бюро з розслідування авіаційних подій та інцидентів з цивільними повітряними суднами здійснюють технічне розслідування авіаційних подій та підготовку висновків та рекомендацій; 10) працівники Українського державного проектно-технологічного та науково-дослідного інституту цивільної авіації «Украеропроект»; 11) працівники Державного підприємства з обслуговування повітряного руху України (Украерорух). Підприємство уповноважене державним регулюючим органом цивільної авіації (Державіаслужбою України) здійснювати аеронавігаційне обслуговування в повітряному просторі, обслуговування повітряного руху (ОПР) України та в повітряному просторі над відкритим морем. Відповідальність за ОВС покладено на Україну Міжнародною організацією цивільної авіації (ІКАО) [1, с. 53].

Працівники аеропортів здійснюють обслуговування пасажирів, обробку багажу, вантажів, пошти; обслуговування повітряних суден; забезпечення авіаційної безпеки; забезпечення технологічних процесів; надання сервісних послуг пасажирам і клієнтурі (харчування, торгівля, розваги, побутове обслуговування, медицина та ін.); забезпечення аварійно - рятувальних робіт; забезпечення економічної ефективності та перспективи виробничого розвитку аеропорту; експлуатацію, реконструкцію та будівництво об'єктів і комплексів; забезпечення зовнішньоекономічної діяльності, укладання комерційних, технічних та інших договорів і угод; забезпечення екології та охорони навколишнього середовища на території аеропорту і суміжній території; організацію цивільної оборони мобілізаційних об'єктів; організацію підготовки та перепідготовки кадрів.

Отже, авіаційним персоналом являються працівники цивільної авіації, діяльність яких безпосередньо пов'язана саме з її використанням. Таким чином, аналіз функцій професійних груп працівників сфери цивільної авіації свідчить про їх спрямованість, як прямо, так і опосередковано, на забезпечення безпеки польотів.

Література

Гусар О. А. Зміст персоналу цивільної авіації в сучасному повітряному праві України / О. А. Гусар // Юридичний науковий електронний журнал. – 2014. – № 2. – С. 50-53.

Повітряний кодекс України: від 19 травня 2011 р. № 3393-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2011. – № 48-49. – Ст. 536.

Про затвердження Правил сертифікації служб авіаційної безпеки в Україні: Наказ Державіаслужби від 02.06.2006 № 397 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0716-06>

УДК 347.824.4 (477)(043.2)

Шаталіна А. В., студентка,
Юридичний інститут,

Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Білоусов В. М., старший викладач

АВІАЦІЙНЕ СТРАХУВАННЯ В УКРАЇНІ

На сьогодні відбувається процес збільшення кількості авіаційних катастроф. Причиною цього може послугувати як «людського фактору», тобто помилки авіадиспетчера, і ризик збоїв або відмов обладнання, із-за якого може статись помилка. Але незважаючи на те, що саме стало причиною аварії, це завжди призводять до загибелі великої кількості людей, та в той же час величезного обсягу матеріальних збитків, як для пасажирів авіаційного транспорту, так і для самих авіакомпаній. Слід зазначити, що помилка в управлінні повітряним простором, як правило, коштує дуже дорого і страхові суми дуже великі (від 500 млн. до 3 млрд. дол.). Тому питання страхування мають неабияке значення в цивільній авіації України.

Перше законодавче запровадження в Україні авіаційного страхування було здійснено в XVII розділі «Авіаційне страхування» Повітряного кодексу, прийнятого 4 травня 1993 р., поділено загальний термін «авіаційне страхування» на більш деталізовані і конкретні види, що мали здійснюватися в обов'язковому порядку [1].

З прийняттям Закону України «Про страхування» ситуація щодо класифікації видів дещо змінилася, з'явилася низка конкретизованих видів страхування. У межах добровільних видів видавалася ліцензія на майнове страхування засобів повітряного транспорту і страхування відповідальності власників повітряних суден, включаючи відповідальність вантажоперевізника. А в рамках обов'язкового страхування Закон «Про страхування» визначив такі види: страхування членів екіпажу й авіаційного персоналу; страхування працівників замовника авіаційних робіт, осіб,